

Nr 168

Av herr **Edlund**, i anledning av vissa *Kungl. Maj:ts framställningar om bidrag till folkskoleväsendet, m. m.*

Med hänsyn till det statsfinansiella läget måste den yttersta sparsamhet visas vid beslutandet av statens utgifter, och alla tidigare utgifter och statsbidrag måste prövas om. I detta läge föreslår jag under åttonde huvudtiteln följande anslagsjusteringar.

211. Bidrag till skolbibliotek

Med hänsyn till vad här anförts föreslår jag, att grunderna för statsbidrag till skolbibliotek ändras så, att bidraget visserligen bestämmes till belopp motsvarande ortsbidraget men maximeras till

4 kronor för varje elev till och med 1 000 elever,

3 kronor för varje elev därutöver till och med 3 000 elever,

2 kronor för varje elev därutöver till och med 6 000 elever,

1 krona för varje elev därutöver.

Beträffande bibliotek vid folkhögskolor föreslår jag, att statsbidraget ej skall överstiga 5 kronor 50 öre för varje elev, dock att statsbidraget uppgår till minst 300 kronor eller det mindre belopp som motsvarar ortsbidraget.

Med dessa ändringar av bidragsgrunderna kan anslaget upptagas med ett 600 000 kronor lägre belopp än vad departementschefen äskat.

216. Folkskolor m. m.: Bidrag till driften av folkskolor m. m.

Under de år, som systemet med fria läroböcker har tillämpats vid våra folkskolor, har välståndsutvecklingen varit avsevärd. Familjerna kan därför nu bära de kostnader, som ett slopande av detta system skulle medföra för dem. Man skulle genom ett avskaffande av nämnda system kunna åstadkomma, att eleverna bibringas större aktning för värdet av såväl läroböcker som förbrukningsmateriel. Jag föreslår därför, att tillhandahållandet av fri undervisningsmateriel icke längre skall vara obligatoriskt för kommunerna.

Om man reducerar det enligt bidragsreglerna utgående s. k. kompensationsbeloppet med den andel därav som avser det avlösta bidraget till fria läroböcker, återstår ett så ringa kompensationsbelopp, att det torde sakna betydelse för de enskilda kommunerna. Trots detta utgör summan därav ett för staten icke obetydligt belopp, varför jag föreslår, att kompensationen i

sin helhet skall upphöra. Härigenom vinnes samtidigt en viss förenkling av bidragsreglerna.

För helt budgetår kan den totala besparingen för staten genom här föreslagna åtgärder uppskattas till 18 miljoner kronor. På grund av reglerna för bidragets utbetalning blir emellertid besparingen för budgetåret 1959/60 endast 16 miljoner kronor.

Det torde vid bifall till mitt förslag få ankomma på Kungl. Maj:t att vid utarbetandet av författningar i anledning av 1957 års riksdagsbeslut om omläggning av statsbidragsgivningen till primärkommunernas driftutgifter till folkskolor m. m. beakta detta.

278. Bidrag till folkbibliotek m. m.

Åberopande vad ovan anförts (under punkt 211 bidrag till skolbibliotek) föreslår jag, att statsbidragsbestämmelserna beträffande bibliotek enligt Kungl. Maj:ts kungörelse angående statsbidrag till folkbiblioteksväsendet (SFS 540/1955) kapitel 1 ändras till att få följande innebörd:

Grundbidrag skall utgå med 45 procent av bidragsunderlaget.

Tilläggsbidrag I skall utgå med 15 procent av de i bidragsunderlaget ingående utgifterna för bokinköp och bokbindning.

Tilläggsbidrag II skall utgå med 15 procent av de i bidragsunderlaget ingående utgifterna för egentlig bibliotekspersonal.

Den maximering av bidragen till en och samma kommun, som avses i kapitel 3 i ovan nämnda kungörelse, synes mig böra ändras så, att sammanlagda bidragen inom en och samma kommun uppgår till högst 9 000 kronor per år, med förmånsrätt för biblioteksverksamhet, som avses i kapitel 1, upp till ett belopp av 6 000 kronor per år, och för biblioteksverksamhet, som avses i kapitel 2, upp till ett belopp av 3 000 kronor.

Som kompensation för bidragsbortfallet bör folkbiblioteken medgivas rättighet att upptaga en årsavgift av vuxna låntagare. Denna avgift kan då beräknas så, att summan av avgifterna motsvarar minskningen av statsbidraget. Enligt mina beräkningar kommer det att röra sig om ett belopp av högst 1 krona för år och låntagare.

Genom de här föreslagna ändringarna i bidragsgrunderna beräknas anslaget kunna nedskäras med 400 000 kronor.

Med stöd av vad ovan anförts hemställs,

att riksdagen vid behandlingen av nedanstående punkter under åttonde huvudtiteln måtte beträffande

punkten 211

a) besluta att ändra grunderna för bidrag till skolbibliotek i enlighet med vad i motionen föreslagits;

b) till Bidrag till skolbibliotek för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 3 591 000 kronor.

Punkten 216

a) besluta, att tillhandahållande av fri undervisningsmateriel icke skall vara obligatoriskt för skoldistriktet;

b) besluta, att från och med läsåret 1959/60 vid beräkning av det i anslaget till Folkskolor m. m.: Bidrag till driften av folkskolor m. m. ingående lärarlönebidraget hänsyn icke skall tagas till avlösta bidrag och avdragsbeloppet sålunda fastställas till i hyresgrupp 1) 957 kronor, i hyresgrupp 2) 1 200 kronor, i hyresgrupp 3) 1 380 kronor, i hyresgrupp 4) 1 616 kronor och i hyresgrupp 5) 1 852 kronor per statsbidragsberättigande lärartjänst;

c) till Folkskolor m. m.: Bidrag till driften av folkskolor m. m. för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 684 000 000 kronor.

Punkten 278

a) hemställa åt Kungl. Maj:t att utfärda författningsändringar enligt de i motionen föreslagna grunderna att gälla från och med den 1 juli 1959;

b) till Bidrag till folkbibliotek för budgetåret 1959/60 anvisa ett förslagsanslag av 6 774 700 kronor.

Stockholm den 27 januari 1959

Dag R. Edlund

Nr 169

Av fru **Sjöqvist m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Folkskolor m. m.: Bidrag till driften av folkskolor m. m.

(Lika lydande med motion nr 133 i Första kammaren)

Stockholm den 27 januari 1959

Birgitta Sjöqvist

Astrid Kristensson

Jean Braconier

C. G. Regnéll
